

І.В. Булуй, Г.В. Муж МАКРОФЛОРА РІЧКИ ІЛЛІМКА (ПРИТОКА РІЧКИ НОРИНЬ) В МЕЖАХ СЕЛА НОВІ ВЕЛІДНИКИ // Біологічні дослідження – 2013: Матеріали IV науково-практичної Всеукраїнської конференції молодих учених та студентів. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2013. – С.15–16

Річка Іллімка протікає в межах с. Нові Велідники Овруцького району Житомирської області. Вона належить до малих річок України і є притокою р. Норинь, яка входить до басейну р. Уж. Гідрологія, гідрохімія та якість вод р. Іллімки тісно пов'язана з місцевими геолого-геоморфологічними та ґрунтово-рослинними умовами водозбірного басейну. Своєрідний мікроклімат та режим зволоження сприяють формуванню специфічних рослинних комплексів.

Метою дослідження було вивчення видового складу макрофітів р. Іллімки. Завдання дослідження полягало в здійсненні систематичного аналізу макрофлори; визначенні екологічних груп рослин по відношенню до водного середовища та встановленні співвідношення між ними.

Систематичний склад вищих водних рослин р. Іллімки вивчався у вегетаційному сезоні 2012 року. Дослідження проводили маршрутним методом. Видові назви рослин визначали за атласом-довідником [2]. Дослідженню підлягали лише справжні вищі водні рослини, які згідно з класифікацією І.М. Распопова поділяються на такі екологічні групи: гідатофіти – занурені рослини, плейстофіти – рослини з плаваючими на поверхні води асимілюючими органами; гелофіти – повітряно-водні рослини, у яких частина пагонів знаходиться у водному середовищі, а інша над поверхнею води [1].

Характеризуючи розвиток макрофлори р. Іллімка слід зауважити, що ступінь заростання водойми залежить від її морфології. Невеликі ширина (до 2м) і глибина русла (до 1м) річки є сприятливими для інтенсивного розвитку водної рослинності. Так, у прибережній зоні нами відмічені густі зарості гелофітів, які представлені переважно очеретом звичайним (*Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex. Steud.), рогозом вузьколистим (*Typha angustifolia* L.), рогозом широколистим (*T. latifolia* L.) та комишем лісовим (*Scirpus sylvaticus* L.), асоціації яких домінували. Серед інших гелофітів у цій зоні виявлені асоціації частухи подорожникової (*Alisma plantago-aquatica* L.), їжачої голівки прямої (*Sparganium erectum* L.) та осоки гострої (*Carex acuta* L.), які мали локальний характер розміщення. Із плейстофітів у річці виявлені асоціації жабурника звичайного (*Hydrocharis morsus-ranae* L.), рдесника плаваючого (*Potamogeton natans* L.) та ряски малої (*Lemna minor* L.). Група гідатофітів була представлена асоціаціями куширу зануреного (*Ceratophyllum demersum* L.), елодеї канадської (*Elodea canadensis* Michx.), рдесника блискучого (*P. lucens* L.)

На р. Іллімка споруджена гребля, внаслідок чого ширина русла річки збільшується до 30 м. Нами відмічено, що в цій ділянці характер розподілу екологічних груп макрофітів дещо інший, ніж в основній частині русла. Тут

спостерігається більш масовий розвиток гідатофітів та плейстофітів і менш інтенсивний розвиток гелофітів.

Таким чином, у складі макрофлори р. Іллімка представлені три екологічні групи гідрофітів. В основній частині русла переважають гелофіти, а в розширеній до 30 м ділянці річки домінують види, що належать до плейстофітів та гідатофітів.

Література

1. Садчиков А.П. Экология прибрежно-водной растительности: учебн. пособ. [для студ. ВУЗов] / А.П. Садчиков, М.А. Кудряшов. – М. : Изд-во НИИ-Природа, РЭФИА, 2004. – 220 с.
2. Чорна Г.А. Рослини наших водойм: атлас-довідник / Г.А. Чорна. – К. : Вид-во «Фіто-соціоцентр» 2001. 134 с.